

повноцінних ринкових умов, що дадуть змогу особам повною мірою реалізувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність та створюватимуть атмосферу підтримки підприємництва як найпоширенішого та найприбутковішого виду діяльності в Україні.

Загальна характеристика принципів здійснення підприємницької діяльності в Україні

Полюх О.О., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Геліч Ю.О.*

Підприємництво є одним із різновидів творчої, пошукової, ризикової соціальної діяльності і в більшості країн світу з ринковою економікою вважається одним із найпрестижніших. Адже саме цей вид діяльності у відповідних умовах найкращим чином виявляє людську суть, допомагає прояву працівника як особистості. Підприємництву властивий більш індивідуальний характер, високий ступінь стимулювання співробітників, що призводить до більш повної реалізації потенціалу кожного з них. Здійснюючи самостійну підприємницьку діяльність, працівник значно зростає як людина: він росте і професійно і інтелектуально. І це має цілком реальні позитивні наслідки для всього суспільства. Історія доводить, щоб підняти економіку, інші сфери буття до високого рівня розвитку можливо переважно через прояв членами цього суспільства їх господарської ініціативи.

Поняття підприємницької діяльності (підприємництва) згідно зі ст. 42 ГК України – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку. Визначення підприємницької діяльності і відокремлення її від інших видів діяльності, що мають на меті отримання прибутку або доходу, має як теоретичне, так і суто практичне значення. Наприклад, ст. 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність, зокрема, за зайняття підприємницькою діяльністю без державної реєстрації. Якщо ж не буде доведено, що діяльність, яка провадилася, була саме підприємницькою, притягти особу до відповідальності за вищевказаною статтею буде неможливо. Для чіткого розмежування підприємництва та інших видів діяльності необхідно усвідомлювати ознаки підприємницької діяльності.

Згідно зі ст. 44 ГК України підприємництво здійснюється на основі таких принципів:

1) вільного вибору підприємцем видів підприємницької діяльності. Суб'єкт підприємницької діяльності самостійно вирішує, якими видами діяльності йому займатися з огляду на обмеження, встановлені чинним законодавством (наприклад, згідно зі ст. 4 Закону України від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ «Про підприємництво» – єдиною статтею, що є чинною у цьому Законі – діяльність, пов'язана з проведенням криміналістичних, судово-медичних, судово-психіатричних експертиз може здійснюватися тільки державними підприємствами та організаціями);

2) самостійного формування підприємцем програми діяльності, вибору постачальників і споживачів продукції, що виробляється, залучення

матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, використання яких не обмежено законом, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону;

3) вільного найму підприємцем працівників. Цей принцип передбачає право підприємця на залучення праці інших осіб. Однак цей принцип обмежується положеннями спеціального законодавства, тобто законодавства про працю та зайнятість;

4) комерційний розрахунок та власний комерційний ризик. Даний принцип співпадає з такою ознакою підприємницької діяльності, як ризиковий характер, і передбачає покладання всього тягаря несприятливих наслідків підприємницької діяльності безпосередньо на підприємця. Так, ст. 52 ЦКУ встановлена відповідальність фізичної особи-підприємця, а ст. 96 цього ж Кодексу відповідальність юридичних осіб за зобов'язаннями, що виникають із підприємницької діяльності;

5) вільного розпорядження прибутком, що залишається у підприємця після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом. На практиці цей принцип суттєво обмежується шляхом встановлення правил щодо цільового використання коштів суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи, обмежень на проведення операцій у готівкових коштах та ін.;

6) самостійне здійснення підприємцем зовнішньоекономічної діяльності, використання підприємцем належної йому частки валютної виручки на свій розсуд. Даний принцип перш за все встановлює можливість для суб'єктів підприємницької діяльності України підтримувати відносини з іноземними суб'єктами господарської діяльності з урахуванням положень Конституції України, а також міжнародних норм і правил. Правове регулювання такої діяльності, а також обмеження щодо її здійснення встановлені Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність». По-друге, цей принцип надає право підприємцям самостійно вирішувати питання про долю належної їм частки валютної виручки, тобто прибутку, отриманого від здійснення ними зовнішньоекономічної діяльності. Проте цей принцип також діє з певними обмеженнями, які, зокрема, встановлені Законом України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті».

Ринкові принципи діяльності, такі як, конкуренція, економічність, раціональність, ефективність знаходять на рівні підприємства первинну сферу свого застосування. Мета виробничої діяльності підприємства носить двостійкий характер: безпосередня мета і мотив діяльності - отримання прибутку від реалізації продукції та послуг. Але отримувати прибуток можна лише виробляючи продукцію, що користується попитом і тому підприємства змушені одночасно з максимізацією прибутку, домагатися задоволення зростаючих потреб населення. Підприємства, основною метою яких є отримання прибутку, називаються комерційними. Конкретні цілі та завдання, заради яких створюються комерційні підприємства фіксуються в правових документах про їх створення. Документ, який визначає відношення між підприємством та товариством називається статутом, а документ, що визначає відносини між засновниками підприємства - «установчим договором». Статут передбачає такі основні розділи: загальні положення (юридичний статус, адреса, власники підприємства); предмет діяльності (мета створення і види діяльності); статутний капітал підприємства (розмір і частка кожного засновника); права та обов'язки

підприємства; порядок розподілу прибутку; органи управління підприємством; порядок ліквідації підприємства і розподіл його майна. В установчому договорі про створення підприємства передбачаються наступні основні розділи: загальні положення ; дані про засновників (склад , адреса, паспортні дані); статутний капітал (загальна сума і розподіл по частках); права та обов'язки засновників .

Повноваження прокурора в судовому процесі при розгляді господарських спорів

Посесор А.Ю., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук *Загорняк Н.Б.*

Повноваження прокурора, щодо участі в судовому процесі при розгляді господарських спорів викладено у Законі України «Про прокуратуру» та Господарському процесуальному кодексі України (надалі-ГПК) [1; 2]. При подачі позовної заяви до господарського суду, прокурор самостійно визначає, які саме інтереси держави були порушені, обґрунтовуючи при цьому необхідність їх захисту, а також зазначає орган, який уповноважений державою здійснювати функції у спірних відносинах. У разі його відсутності – зазначає про це у позовній заяві [1].

Згідно з положеннями ст. 29 ГПК, якщо господарський суд прийняв позовну заяву прокурора в інтересах держави в особі уповноваженого органу який здійснює її функції у спірних правовідносинах, він набуває статусу позивача. Прокурор повідомляє суд про свою участь у вже порушеній справі письмовою заявою, а також усно в судовому засіданні. У разі якщо прокурор відмовився від поданого ним позову, то позивач не позбавляється права вимагати вирішення спору по суті. Якщо ж від позову поданого прокурором в інтересах держави відмовився позивач, то це не позбавляє прокурора права підтримувати позов і вимагати вирішення спору по суті [1].

Згідно з положеннями ст. 20 ГПК говориться про те, що до початку розгляду справи, прокурор може заявити відвід судді у разі, якщо останній являється родичем осіб, що беруть участь у справі та якщо у прокурора виникли певні сумніви щодо його неупередженості. У разі, якщо прокурору стало відомо про підстави відводу після початку розгляду справи, він також має право заявити відвід судді[1]. Прокурор, керуючись положеннями ст. 31 ГПК, також має право заявити відвід судовому експерту, якщо він особисто заінтересований в результаті розгляду справи чи є родичем осіб, які беруть участь в судовому процесі, а також з мотивів його некомпетентності.

До повноважень прокурора відносяться: право подання ним апеляційної скарги на рішення місцевого господарського суду, яке не набрало законної сили, а також касаційної скарги на рішення місцевого господарського суду після їх перегляду в апеляційному порядку та постанови апеляційного господарського суду, ухвалені за результатами апеляційного розгляду; ухвали місцевого господарського суду, про вжиття запобіжних заходів, відмову в задоволенні заяви про вжиття запобіжних заходів, залишення без змін ухвали про вжиття запобіжних заходів, зміну чи скасування ухвали про вжиття запобіжних заходів; після їх перегляду в апеляційному порядку та